

Bo Bergholt Grymers prædiken 3. søndag efter påske

Taler

Bo Bergholt Grymer
Sognepræst

Dato

30. april 2023

Sted

Vojens Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 16, vers 16-22

Der findes spørgsmål, som der gives enkle og konkrete svar på. Men så findes der også spørgsmål, som er så store og går så dybt, at man aldrig kan svare fuldstændigt på dem. For lige meget hvilket svar, man giver på de spørgsmål, vil svaret aldrig være udtømmende og fyldestgørende. Der vil altid være mere at sige. Som Storm P. engang har sagt: ”Man går tit og tænker på noget, som ved nærmere eftertanke viser sig at være ganske utænkeligt.” Hvem kan for eksempel give det færdige og endegyldige svar på, hvad venskab og kærlighed er? Hvem kan én gang for alle forklare følelsen af uendelighed, som vi glimtvis kan erfare i livet? Hvem kan forklare, hvad tro og håb er? Og hvem kan sige, at han eller hun én gang for alle er kommet til bunds i og har det endegyldige svar på, hvad sandheden om menneskelivet er?

De små spørgsmål, som der gives konkrete svar på, bliver vi hurtigt færdige med. For så snart vi har svaret, behøver vi ikke bruge mere tid på spørgsmålet. Så er vi straks videre. Men de store spørgsmål om kærlighed, sandhed, tro og håb, dem bliver vi aldrig færdige med at bakse og tage livtag med. De vil følge os livet igennem. Og selvom vi ikke kan give færdige svar på de spørgsmål, så er selve beskæftigelsen med dem med til at give vores liv en dybde og tyngde, fordi de åbner vores øjne for nye og større perspektiver i tilværelsen. Og giver os en ydmyghed over for livets storhed.

De tolv disciple har igennem flere år levet sammen med et menneske, som har åbnet deres øjne for disse dybere perspektiver i tilværelsen. Et menneske, som har lært dem at se ud over dagen og vejen, og som har fået dem til at tænke over, hvilken retning og hvilket mål deres liv her på jorden har. Men i dagens tekst

hører vi, at disciplenes situation snart vil ændre sig. ”En kort tid, så ser I mig ikke længere, og atter en kort tid, så skal I se mig”, siger Jesus til dem. Disciplene har været vant til at være så nær ved Jesus, at de kunne række ud og røre ved ham og finde trøst og håb hos ham. Men Jesus fortæller nu på sin egen gådefulde måde, at den tid snart ophører. Inden længe vil disciplene være i samme situation som enhver anden læser af Johannesevangeliet. Ja, i samme situation som os i dag, der hører fortællingen om Jesus på afstand. Vi kan let komme til at bilde os ind, at det var nemmere for disciplene at tro på Jesus, når de levede sammen med ham, og så hvad han gjorde og hvilken indvirkning, han havde på andre. Vi glemmer let, at Jesus i lige så høj grad vakte forargelse hos de folk, han mødte. Netop fordi han hævdede at være mere end et menneske. At være intet mindre end Guds egen søn. Ja, selv disciplene, som valgte at forlade alt for at følge Jesus, kunne opleve en afstand til ham og hans påstand om at være guddommelig. Selv for disciplene, hans allernærmeste, som så, hvad Jesus gjorde og hørte hans udlægninger af lignelserne, var det ikke selvindlysende, at han var mere end et almindeligt menneske. Og derfor var tvivlen på, om han talte sandt hele tiden til stede hos dem, der mødte Jesus.

Søren Kierkegaard siger i ”Philosophiske Smuler”, at det var lige så vanskeligt for Jesu samtidige at tro på ham som Guds søn, som det er for os, der lever på lang historisk afstand af Jesus. Uanset, hvor tæt man har været på Jesus i hans tid på jorden, så kan man, ifølge Kierkegaard, ikke opnå sikker viden om, at Jesus var den, han udgav sig for at være. At tro på Gud og at tro på, at Gud viser sig i Jesus, er og bliver nemlig en afgørelse, som ikke kan finde sikker grund under fødderne. Og sådan er det, fordi Gud ikke viser sig direkte for os. Hverken i Det Gamle Testamente, hvor man ikke må komme for tæt på og træde frem for hans ansigt, hvis man vil beholde livet, eller i Det Nye Testamente hvor Gud viser sig i en tjeners skikkelse i form af et uanseligt menneske fra udkants-Israel. Dem, der levede side om side med Jesus, har derfor heller ingen direkte erfaring af Gud, men får, som Kierkegaard siger ”... kun Leilighed til at see Tjenerens Skikkelse, og i det Høieste en eller anden besynderlig Gjerning, hvorom han ikke med Sikkerhed kan vide, om Han skal Beundre den, eller Indignerer...” Man kan derfor ikke skelne mellem disciple med førstehåndserfaringer og alle os andre, som kun kender Jesus gennem fortællingerne om ham. For der findes ingen disciple på anden hånd, understreger Kierkegaard. Vi er alle lige stillet i erkendelsen og erfaringen af det guddommelige, uanset om vi har levet i historisk og geografisk afstand fra Jesus eller ej. Trosafgørelsen, springet ud på de 70.000 favne vand, er og bliver det samme. Alle kristne er altså lige så fuldt og

helt disciple af Jesus, som de første tolv var det. For der findes ingen disciple på anden hånd. Ja, selvom de tolv disciple levede sammen med Jesus, så havde de ikke nogen genvej til sandheden om menneskelivet.

Og det har vi heller ikke i dag, selvom vi - i modsætning til de tolv disciple - råder over både mikroskoper, hjernescannere og avancerede stjerneblikkerter. Alligevel bilder vi os i dag ofte ind, at vi er kommet tættere på svaret end alle andre mennesker før os. At vi for eksempel ved hjælp af hjernescanninger af troende endelig har fundet ud af, hvad tro handler om, eller hvad bøn egentlig er for en størrelse. Vi møder denne indbildning mange steder. For eksempel på DR i coronatiden, hvor fællessang samlede store dele af befolkningen. I lyset af seer-succesen valgte man på DR at spørge en hjerneforsker om, hvorfor mange mennesker fandt fællessang så givende. Og med hjerneforskerens videnskabelige forklaringer af sangens påvirkning på hjernens neuroner, mente man at have givet den egentlige forklaring på, hvad fællessang er, og hvorfor den virker. Men med denne videnskabelige skråsikkerhed glemmer vi, at over for de store og afgørende spørgsmål her i tilværelsen, vil vi aldrig nå i mål, men altid opleve usikkerhed og tvivl, ligesom de tolv disciple. Der vil altid være en grundlæggende tvivl, uanset hvor tæt vi kommer på. Dette gælder både for troen på Jesus Kristus og for kærligheden mellem mennesker. Ingen af disse fænomener kan vi komme til bunds i og få færdigdefineret. Lige så lidt som vi kan måle graden af menneskers tilknytning til og stolthed over deres børn eller deres land. Alle steder er der tegn. Tegn på, at Jesus var mere end et menneske. Tegn på, at kærligheden lever mellem to, eller tegn på stolthed over ens børn og ens land. Men som tegn er de flertydige og må tydes som det ene eller andet. Og hér kommer videnskaben til kort.

Jesu ord i dagens tekst må også tydes af disciplene. Ordene rummer mange lag, og disciplene må udlægge dem i lyset af deres erfaringer med Jesus og deres egne livserfaringer. ”I skal græde og klage, ... I skal sørge, men jeres sorg skal blive til glæde”, siger Jesus til dem. Ordene handler om det, som snart vil ske med Jesus i påsken. Men ordene handler også mere overordnet om, at sorg og glæde er tæt forbundne i kristendommen. Ligesom det er i ethvert kærlighedsforhold. Ingen kan give hinanden så meget glæde og gøre hinanden så meget fortræd, som to, der holder af hinanden. Og intet er tungere og mere sorgfuldt end at miste et menneske, man elsker. Sådan er det også for disciplene, da Jesus fortæller dem, at han snart ikke er blandt dem mere. ”Også I sørger nu, men jeg skal se jer igen, og da skal jeres hjerte glæde sig, og ingen skal tage jeres glæde fra jer”, siger Jesus.

Vejen til glæden går gennem sorgen. Vejen til lyset går gennem mørket. Sådan er det også for Jesus selv i påskeugen. Han kan kun nå frem til påskemorgens liv og lys gennem Langfredags smertefulde lidelse og mørke. Det er ligesom med hvedekornet, som må begraves i jorden, før det kan spire frem med nyt liv. Jesus må dø for at kunne skænke os opstandeshåbet. Jesus må forlade verden og sine elskede disciple, for at Helligånden kan være iblandt os med sin livgivende glød. Disciple må miste Jesus for selv at træde i karakter som kristne missionærer.

Det at omvende sig til kristendommen kan også betyde, at andet må dø. Tidligere holdninger eller levemåder, som strider mod det kristne budskab. Og for nogens vedkommende også relationer, som udfordres af ens kristne overbevisning. Ja, for mange kristne i verden i dag er det at bekende sig til Jesus Kristus forbundet med stor usikkerhed og fare. Men de vælger alligevel ofte at give afkald på deres sikkerhed og nogle gange også deres frihed for at holde fast i deres kristne tro. Fordi den kristne tro giver dem et fast ståsted, et håb og en livsfylde, som de ikke kan finde andre steder.

At det nye kristne liv indebærer at give afkald på noget i ens gamle liv. At der er noget gammelt, som må dø, for at man kan få del i Guds nye liv. Det udtrykkes allertydeligst i troen på, at det opstandne menneske forandres til et åndeligt opstandelses-legeme, som Paulus formulerer det. Jesu billede af den fødende kvindes trængsler og glæde, kan også ses som et billede på opstandelsen. Døden er ikke kun en afslutning, men også en forvandling, en overgang, ja en fødsel til en ny form for liv. For det at tro på Gud betyder grundlæggende, at vores verden udvides og bliver større. Ja, troen på Gud er grundlæggende en tro på, at virkeligheden altid er større end din og min opfattelse af den. Og at du og jeg derfor også altid er mere, end vi selv forstår. Eller som Simon Grotrian formulerer det i salmen, vi skal synge om lidt:

”Troen kan vi ikke stjæle, den er Herrens ridderslag

flyt nu dine grænsepæle ind Himlens morgendag”.

Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

3. søndag efter påske, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/bo-bergholt-grymers-praediken-3-sondag-efter-paske>